

ACTUALITEITEN SBK

versie 13 april 2023

T.b.v. de RvB-vergadering van 18 april 2023

SBK Algemeen

Update over maatwerk bij terug- en invorderen.

Afdeling Dienstverlening in samenwerking met JKC, Uitkeren en Handhaving

U toets wet maatwerk bij terugvordering

Op 6 maart ontvingen wij van de ChristenUnie het verzoek 'uitvoeringstoets initiatiefwetsvoorstel Wet maatwerk bij terugvordering'. De uitvoeringstoets ligt ter besluitvorming in de RvB vergadering van 2 mei a.s. Uiterlijk 10 mei moet de reactiebrief aan de ChristenUnie met kopie aan SZW worden verstuurd.

De Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boete en terugvordering onverschuldigde betaling (de Regeling)

De Regeling omvat onder andere bepalingen over uitstel van betalingen (betalingsregeling) en bijvoorbeeld bepalingen over termijnen waarbinnen een vordering moet worden voldaan en/of eventueel daaraan gestelde condities. De huidige Regeling geldt alleen voor UWV en de SVB. Het voornemen is dat de Regeling ook voor gemeenten van toepassing wordt.

SBK is met JKC en Uitkeren VFV in gesprek met SZW, de SVB en de VNG om de Regeling op diverse punten aangepast te krijgen. Met de aanpassing van deze Regeling worden drie afspraken, die we nu uitvoeren op basis van een opdrachtbrief, door SZW bestendig:

- we kunnen straks met elk voorstel akkoord gaan waarmee de totale vordering binnen 36 maanden wordt voldaan.
- het onderscheid tussen schulden die zijn ontstaan door overtreding van de inlichtingenverplichting en andere schulden verdwijnt. UWV kan daardoor bij alle geldschulden, op verzoek, een betalingsregeling afspreken tot 36 maanden;
- UWV hoeft geen vermogenstoets uit te voeren.

Naast bovengenoemde aanpassingen is UWV in gesprek met SZW om de Regeling op een aantal andere punten ook gewijzigd te krijgen.

SZW streeft er naar om de aangepaste Regeling in werking te laten treden per 1 januari 2024 voor de SVB en UWV. Voor de gemeenten zal dit waarschijnlijk per 1-1-25 zijn. SZW heeft het voornemen om de aangepaste Regeling als onderdeel mee te nemen in de nog te ontvangen U-toets uitvraag 'Wet handhaving sociale zekerheid'. Deze wordt eind april verwacht.

Wettelijke rente

UWV heeft het besluit genomen om per 1-1-2022 geen wettelijke rente te heffen op alle nieuwe vorderingen na deze datum. Daarnaast wil UWV alle op 1-1-2022 nog openstaande rentevorderingen kwijtschelden en de nog na 1-1-22 ontvangen rentebetalingen terug te betalen (restitueren) aan de cliënten. Momenteel wordt met SZW de (financiële) dekking hiervan besproken. SZW ziet het heffen van wettelijke rente als een bevoegdheid voor UWV. Zij interpreteren het echter niet als een categoriale bevoegdheid, maar als een bevoegdheid voor individuele gevallen. Hiermee benadrukt SZW dat er een afweging gemaakt moet worden per cliënt om af te zien van het heffen van wettelijke rente.

SZW geeft ook aan dat het heffen van wettelijke rente moet worden gezien vanuit stimulerend oogpunt. We hebben hierop aangegeven dat in de praktijk echter het tegenovergesteld effect (kan) wordt bereikt, immers cliënten die hun schuld niet of moeilijk kunnen aflossen zullen het heffen van wettelijke rente ervaren als een verzwaring van de schuldenlast. Daarnaast kent UWV het proces van: (pro-actief) bellen met de cliënt, herinneringsbrief, aanmaningsbrief en in het uiterste geval een eventuele overdracht van de vordering aan het CIJB.

SZW heeft eveneens gemeld te willen aansluiten bij de voorgenomen wijziging van de AwB (Wet versterken waarborgfunctie AwB). Zoals hierboven beschreven, verdwijnt deze bevoegdheid in het concept wetsvoorstel over de AwB (althans dit is het voornemen). Mocht deze wijziging doorgaan dan zal UWV de wettelijke rente moeten heffen. UWV heeft in zowel het AwB traject als in het traject over de Regeling bepleit voor het behoud van de bevoegdheid, zodat we ons beleid kunnen blijven toepassen. De gesprekken met SZW zijn hierover nog onderhanden.

NB: Uitkeren start- om meer inzicht te krijgen in de vorderingen die we willen kwijtschelden/restitueren - met het onderzoeken van 47 gevallen, waarbij er sprake is van lang lopende vorderingen (sommige langer dan 10 jaar) en waarbij er sprake is van heffing van wettelijke rente over deze vorderingen. We onderzoeken deze vorderingen en kijken daarbij ook naar of er mogelijk overlap is met vorderingen die *mogelijk* onder de werking van bestaande wet- en regelgeving vallen ten aanzien van het ambtshalve kwijtschelden. Onder bepaalde voorwaarden kan een vordering in aanmerking komen voor ambtshalve kwijtschelding na het verstrijken van een bepaalde periode. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Uitkeren in samenwerking met JKC en SBK.

WSNP/MSNP- voornemen kabinet saneringstraject van 18 maanden

Minister Schouten heeft het voornemen om voor de cliënten waarbij de MSNP (minnelijke schuldsanering natuurlijke personen) van toepassing is de aflossingstermijn te verkorten naar 18 maanden, om zo aan te sluiten bij het aangenomen wetsvoorstel om de termijn van de WSNP (wet schuldsanering natuurlijke personen) te verkorten naar 18 maanden. Na deze periode kan de betreffende WSNP/MSNP cliënt starten met een schone lei en is de cliënt van de (rest) schuld af. SZW beoogt deze aanpassing te realiseren per 1-1-24. De NVVK heeft overheidsorganisaties en haar leden opgeroepen om de verkorting van het saneringstraject in te laten gaan op 1-7-2023, ondanks dat de wet in werking treedt op 1-1-2024. Doel is om de stagnatie in de aanvragen van trajecten te voorkomen. SBK gaat te samen met Uitkeren VFV en JKC in kaart brengen wat de impact is van dit voornemen van de minister en de haalbaarheid van het advies van de NVVK.

Wij hebben SZW geattendeerd dat er een verschil gaat ontstaan voor cliënten die behoren tot de WSNP/MSNP en de cliënten die niet hiertoe behoren. Cliënten van UWV kunnen 36 maanden op het bestaansminimum leven waarna UWV de restschuld kan kwijtschelden (niet zijnde OIV). Een WSNP/MSNP cliënt leeft straks 18 maanden op het bestaansminimum en is daarna schuldenvrij. SZW overdenkt dit aspect.

Beleidsvoorstellen terug- en invorderbeleid binnen wettelijke kaders

De RvB voorlegger (11) beleidsvoorstellen terug- en invorderbeleid binnen wettelijke kaders goedgekeurd is op 6 april besproken met SZW.

Redelijkerwijs duidelijk

Uitkeren is een project gestart Werken aan menselijke maat binnen Uitkeren. Het project richt zich op een drietal pijlers; maatwerk, proactief bellen en het terugvorderbeleid. Ten aanzien van het terugvorderbeleid ligt de focus op het beleidsvoorstel 'aanpassing criterium redelijkerwijs duidelijk'. JKC werkt dit criterium nader uit in samenwerking met de uitvoering.

Met HH wordt verkend in welke situaties HH dit criterium kan toepassen en in welke situaties niet. Ondanks de aanwezigheid van omstandigheden waardoor de sanctie wordt verlaagd, moet het teveel betaalde uitkeringsbedrag volledig worden teruggevorderd. De Wet maatwerk bij terugvorderingen biedt ruimte om geheel of gedeeltelijk af te zien van de terugvordering als de gevolgen van de terugvordering voor het individu niet opwegen tegen het maatschappelijke doel om terug te vorderen. Het criterium redelijkerwijs duidelijk kan niet worden toegepast wanneer er sprake is van een terugvordering als gevolg van een overtreding van de inlichtingverplichting. Het criterium is namelijk een uitwerking van het rechtszekerheidsbeginsel. Het draait om de vraag of de burger erop mocht vertrouwen dat er daadwerkelijk recht bestaat op de uitkering die zij heeft ontvangen. Dit vertrouwen is alleen gerechtvaardigd als de burger aan UWV heeft doorgegeven wat zij had moeten doorgeven. HH houdt de inlichtingenplicht tegen het licht en wil de huidige open norm omdraaien naar een helder overzicht van wijzigingen die wél en niet doorgegeven hoeven te worden. Hierdoor zal op termijn minder vaak sprake zijn van een overtreding van de inlichtingenplicht.

Uitspraak CRvB van 13 juli 2022 (hoveniersuitspraak- ZAU vinkje)

SBK heeft met Uitkeren en JKC het beleid uitgewerkt n.a.v de uitspraak van de CRvB van 13 juli 2022. In deze zaak ging het om een cliënt die naast zijn WIA uitkering werkte als zelfstandig hovenier, waarbij UWV was vergeten in de ZAU applicatie het zogenoemde 'vinkje' aan te zetten. Door de CRvB uitspraak is het verstrekte voorschot gelijk gesteld aan de definitieve uitkering i.v.m nalatigheid UWV en lange tijd verstreken (7 jaar). Deze uitspraak is één van de 11 beleidsvoorstellen binnen kaders. De divisies voeren nu een impactanalyse uit op basis van het uitgewerkte beleid ten behoeve van de uiteindelijke implementatie.

Voorstellen invorderbeleid

De analyses op de voorstellen met betrekking tot het invorderbeleid zijn opgestart door Uitkeren VFV. Na uitkomst van de analyses bepaalt Uitkeren VFV de implementatie aanpak.